

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.
 Írástok nem adhatók vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozat minden garmond sor díja 20 kr.

HÍRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes szó után 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt, díszbetűs s körzettel ellátott hirdetésekért tórmérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetéseket a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

A középiskolai törvényjavaslat.

II.

A középiskolai törvényjavaslat felett az általános vita, oly érdeklődés közt folyt a t. háznak, a melyet a tanügygyel ex asse foglalkozó tanférfiak meglepetve láttak. Azonban jegyezzük meg, hogy ezen érdeklődés, a törvényjavaslatnak nem annyira paedagogiai, mint inkább államjogi része felé irányult. Az államjogi rész az, mely ellen sikra szállt a leghazafiasabb gondolkodó prot. férfiak nemes csatasora s mely ellen küzd az erdélyi részi szász protestantismus, hogy kimutathassa rokonszenvét a németországi Schulverein s ellenszenvét a magyar állam eszméje iránt. S ezen harcban — amint az igen természetes — a hazafias magyar protestánsoknak rendkívül nehéz szerep jutott osztályrésziül. Mert míg Gull és Wolf, a prot. autonomia védelmének örve alatt, a folyó hó 6-iki ülésen nyilván Berlinben beszélt, addig 7-én Lükő és Mocsáry Lajos, a tiszta magyar hazafiság alapján állva, a törvényjavaslatnak ezen részét, mint a kormányhatalom illetékelen tulterjeszkedését célzót, voltak kénytelenek az ekesszólás hatalmas erejével, úgy is mint protestáns férfiak, támadni meg. Mocsáry nagyszabású beszédében, különösen arra fektette a fősúlyt, hogy a prot. iskolai önkormányzat, ezen törvény életbeléptetése által megsemmisítetik, mert ezentul a protestánsok iskolát csak engedély mellett foghatnak állíthatni, csak az állam által képesített tanárokat fognak választgatni, a tanárok számának szaporítása vagy csökkentése sem tőlük fog függni, az iskolai felügyelők jogai a főigazgatók és miniszteri biztosok kezébe lesz játszva, a tanterv a kormány jóváhagyásától fog függni, a tankönyvek cenzura alá esnek s a kormány feljogosítottatik esetleg az iskolától a nyilvánossági jogot is megvonni. A fátum különös szeszélye okozta azt, hogy

T Á R C Z A.

A glecserek vagy jégárok.

Írta: Szabó Kálmán.

Sok szépet és megragadót, gyönyörködtetőt és magasztosat alkotott a föld színén a teremto keze. Az alföldek egyhangu mezejére helyezte a légtüközödés csalóka képeit; a haborgó hullámok tetejére millió, meg millió apró, fényes bogárkakat hintett; itt-ott pálmákkal ékeskedő korallszigeteket emelt ki a híg folyadékból, talán azért, hogy a tenger végtelenjében bolyongó hajós kifáradt szemének legyen legalább egy parányi nyugpontja a beláthatlan szintájon. Azonban a természet a földnek semmiféle alakzatát sem ruhazta fel annyira meglepővel, mint a hegyeket; a természet sehol sem mutatkozik úgy a maga pompájában és nagyszerűségében, mint a hegyi vidéken. Egy hegység az ó domborzati változottságával és az ebből folyó különböző klímájával, állatvilági és vegetatiójával, égbenyuló csuicsaival és kies völgyeivel, hegyszakadékaival és merész hágóival bámulatra ragadják még a legblazirtabb embert is. A föld ezen alakzatának kebelén nyugosznak jelen elmékedésem tárgyai: a glecserek is.

Azon axiomából kifolyólag, hogy a magasság növekedtével a hőmérsék folytonosan csökken,

Tisza Kálmán, a prot. főur mint kormányelnök, Mocsáry L. után a javaslat védelmére tetszés között szólhatott fel, s ezt is a szászok túlkapasainak köszönhetjük, A márcz. 8-iki ülésen a prot. autonomia védelmére Helfy Ignác kelt fel, első katolikus férfi, aki megtámadott önkormányzatunkat nagy és fényes beszédben védelmezte. Különösen utalt a javaslat 22. §-ára, melyet a protestánsok joggal tarthatnak az iskolai autonomiára sérelmesnek, mer az — bármint tagadják is a kormány padjairól — határozott eltörlése az autonomiának. Helfy a javaslatot különben nemcsak autonomiai, hanem magyar állami, tanügyi, szabadelvüség és nemzetiségi szempontból is elvetendőnek jelentette ki; mert ami a nemzetiségi szempontot illeti, annak intézkedéseit részint feleslegeseknek, részint nagyon is kevésnek találta. A márcz. 9-iki ülésen br. Prónay Dezső, az ág. evangélikusok egyetemes felügyelője emelt szót. Prónay, anélkül, hogy a felekezeti szenvedélyeket akarta volna felköltöni, tapintatosan és szakavatottan szolt a tárgyhöz. S ez annyival inkább helyes, mert a t. ház hangulata a felekezeti szellemü beszédekre nagyon kedvezőtlen; de Prónay eltalálván az igaz hangot, beszéde tetszésben részesült. Nagyszabású beszédében leginkább azon adatok hatottak, melyekből kitünt, hogy az ország legszegényebb lakosaiból álló protestánsok többet költenek iskoláikra, mint az állam. Ezen adatok annyira érdekesek, hogy lapunk olvasóival azokat részletesen is meg kell ismertetnünk. Főlemliti, hogy a 179 középiskolából a tankerületi főigazgatók körébe beosztott tanintézetek száma ez: 89 gimnázium és 26 reáliskola. Az állami költségvetésből részint fentartatik, részint csak segélyeztetik 8 gimnázium és 20 reáliskola. A tanulmányi alapból fentartatik 33 gimnázium, a szerzetesek által 34, vagyis a kettőt együttvéve 67, a melyeknek katolikus jellegök van. Ezen in-

még a ténitök között is kell lenni oly helynek, hol a csapadék csak szilárd halmazállapotban fordul elő. Azon vonalat, mely a változékony csapadéki övet a hó fehér övétől elválasztja: közönségesen hóvonalnak nevezzük. Természetes, hogy ez a ténitök között magasabban, a mérsékelt s még inkább a hideg földövön alantabb fekszik; mindegyik Zónán pedig a hűvösebb időszakokban lejjebb száll, a melegebb hónapokban fellebb emelkedik, egyszóval helyzete folytonos ingadozásoknak van alávetve.

Az örökös hó határán túl lecsapódott hó a meleg hónapokban sem olvad el egészen, hanem összegyülvén a vizmosta helyeken, az ugynevezett debrókban, nagy része ott évről-évre megmarad. Az így megmaradt hónapok felső része a nap által felolvasztatván, az alsó részekre foly, hol a hideg következtében jégmaggá, azaz oly állományvá fagy, melynek belseje hó, külső része pedig jégkéreg. Ez a jeges hó, vagy firn. A hőtömeg felső részei azonban az alsókra nyomást is gyakorolnak. Ezen nyomás az alsó részekből a meleget kihajtja s a felsők felé üzi, miáltal amazok megfagnak, ezek pedig megolvadnak. Így előáll egy óriási, többé-kevésbé összefüggő jégtömeg, egy ritka szépségű természeti tünemény, mely glecsereknek, vagy jégfolyónak nevezetik.

A jégár, mint neve is mutatja, nem fekszik mozdulatlanul, hanem lassan-lassan csuszik lefelé. Ezt eleinte a tudósok sem hitték, míg végre Hugi ennek kipuhatólása végett 1827-ben a Finsteraarhorn jégárján czélpontul egy kunyhót építvén, kitünt, hogy a jégár évenként 102 métert csu-

tézeteken kívül a szoros értelemben vett Magyarországon van ág. evang. gimnázium 19, ref. gimnázium 30 és egy egyesült prot. (Rimaszombat.) Ez együttvéve 50. Unitárius gimn. van 3, az erdélyi ágost. superintendentiának 5 teljes és 5 nem teljes gimnáziuma; a görög keletieknek van 3 gimnáziumok. Az állam a középoktatás céljaira áldoz: az állami költségvetésben a gimnáziumokra fel van véve 143,000 forint, a reáliakolákra kerekszámban 430,000 forint. A tankerületi főigazgatók 33,000 frtba kerülnek. A magyarhoni evang. egyház 296,000 forintot fordít gimnáziumaira, tehát az ország legszegényebb lakosaiból álló felekezet majdnem kétszerannyit, sőt még annál is többet, mint az állam. Prónay után Göndöcs Benedek szólalt fel, különösen paedagogiai oldalról támadva meg a törvényjavaslatot s pártolá Herman és Hegedüs L. külön véleményét. A görög nyelvet a rendes tantárgyak sorából kihagyandónak véleményezvén. Ugy látszik: a részletes vitánál ezen kérdés teljesen acut jelleget fog öltetni, sejteti az ez irányban már megindult hirlapirodalmi actio s azon körülmény, hogy Szász Károly, miniszteri tanácsos is szükségnek látta a klaszikai oktatás, jelesen a görög studiumok védelmére kelnit a „Nemzet” hasábjain. Erre mutat azon körülmény is, hogy bár a vita már igen előre haladott stádiumban volt, Hoitsy Pál nagy beszéde mégis általános figyelmet tudott kelteni. A ház a vitát már megunta, de azért szónok mentől jobban belemélyedt tárgyába, annál többen hallgatták, s szakértő, magához a tárgyhöz, a középiskolai oktatáshoz hozzászóló értelmes s erős érvelésű fejtegetéseivel lebilincselte az egész haz figyelmét. Az egész-vitában — tekintve szakszerűségét — legkiemelkedőbb beszéd kétségkívül Hoitsy Pálé volt. Ő határozottan szakít a mai oktatási rendszerrel teljesen kihagyandónak véli az egész görög-latin oktatást, mint teljesen sikerlent s mint olyat,

szamlik. Minthogy ezen mozgás a jégár önsulya, de legfőképp a nap heve által eszközöltetik, következik, hogy az a melegebb hónapokban sebesebben, a hidegebb hónapokban ellenben lassabban történik.

Midőn a nap tüzküllőit ráövellit a hegy taréjára, a jégár megindul. Lefelé haladása közben nem lévén képes azonban medrének minden kiszögelléseire és kanyarodásaihoz alkalmazkodni, helyenként meghasad. Hogy mily pokoli zugás és ropogás, tompa hang és éles fütty tölti be ilyenkor a levegőt és mily erős szél fu néha ezen tátongó mélységekből, csak az tudja, ki az ily tüneményeknél jelen volt. Az ily repedéseknek, melyek miatt a jégáron való járkalás veszélylyel is jár, mélysége csaknem elképzelhetlen. Az Alpokban találtak 250, 300 sőt 500 méter mélységűeket is s így Európa legmagasabb építménye, a bécsi Szent-István torony háromszori magassága sem érhetné el fenekét.

A jégárok azonban nem utaznak egyedül. Azon omladványokat ugyanis, melyeket a szél, eső, fagy és más külbehatalás a debrók oldalairól időnként letördel, hátokra veszik és szállítják az alantabb eső helyek, a szurdokok felé. Ezen letördelt részek morenáknak neveztetnek és sokszor 30—40 méter magasságot is elérnek.

Bárha a hóvonalon túl mindig hó esik is, azért nem minden, az örökös hóhatáron túl fekvő hegynek van jégárja. Ennek keletkezésén a hegy-magasságon kívül szükséges még, hogy tágas firnmedenczék alakulhassanak, a hegyhát szélessége; hogy nagy lecsapódások keletkezessenek,

N.

t: a

rok,

emü

zim-

re a

litá-

és

a

stó.

A „ZEMPLEN” KÖNYVNYOMDÁBAN

mely a mai kultúrát mellett már túlélte magát. Hoitsy az oktalás központját, a külön véleményt pártoló ag, a tudományokra akarja áthelyezni, s végzetes hibának tartja azon grammatizáló irányt, mely a gimnáziumokat sem engedi a középkor sötétségéből kiemelkedni. Szerinte egy fűszal alapos megismerése többet ér Anakreon dalainál, mert a természettudományok sokkalinkább észfejllesztők, mint az egész görög-latin grammatizálás. Az iskolának az a kötelessége, hogy a mai társadalom emberét nevelje, mert másképp tönkreteszi a nemzedékeket egymásután. Pedig vigyáznunk kell, mert az amerikai verseny el fogja nyomni az európai klasszikus ábrándozás emlőin táplált ifjúságot. A természettudományokban vér és hús van, ebben egy egész életnek ereje lüktet; míg az önk száraz grammatikai formái azoknak az ösvilági lényeknek, Tchtis taurusoknak, Megalotaurusoknak csontvázaira emlékeztetnek, a melyeket össze tudnak ugyan állítani, de melyből hiányzik a legfőbb: az élet. Szerinte nevelő hatása a klasszikai nyelveknek nincs, a kor pálczát tört ezen ósdi irány fölött, ideje tehát, hogy új alapokra helyezkedjünk. — Az ő alapja tehát az egységes középiskola szervezete a tudományos oktatás követelményei szerint. Ami a Herman, Hoitsy s a már említett kisebbségi vélemény álláspontját illeti, már mult cikkünkben látható, hogy nem új, mert a sárospataki tanárikar ez irányban már évek óta működött, s itt szükséges megemlítenünk azt is, hogy Bokor József és alólírott, 1879-ben, mint a sárospataki főiskola küldöttei, az országos középtanodai tanáregylet Debreczenben tartott nagy gyűlésén, szónoklataikban ugyanezen irányzatnak adtak határozott kifejezést; sőt Bokor József, „Egy középiskola” (Sárospatak, 1882.) című művében, ugyancsak azon eszméket hangsúlyozta, melyek most az országgyűlésen napi rendre kerültek. A márcz. 10-iki ülésen Orbán Balázs a szászok ellen polemizált, sikerült beszédében; majd Hoffman Pál, bár a törénnyavaslat mellett, de a szászok agitatioi ellen nyilatkozott. — Gruber János, katolikus léteére is jelesen szállt a sikra a prot. autonomia védelmére; majd Lukács Béla az erdélyrészi kath. autonomia mellett szólalt fel, míg Turgonyi Lajos a javaslat államjogi része ellen beszélt, a prot. önkormányzat érdekében. A márczius 12-iki ülésen Dobránszky Péter a klasszikai oktatási irány ellen, Bódogh Albert az egységes középiskola mellett nyilatkozott; Pulszky Agost a javaslat védelmére kelt, azonban azon kicsinylő hang, melylyel a prot. autonomiáról nyilatkozott, nem keltett jó benyomást a ház prot. körében. Ezen ülés legkiemelkedőbb mozzanata volt Ugron Gábor jeles beszéde, mely teljesen

az uralkodó szelek bő nedvessége; hogy a hó ne lavina-alakban rohanjon le, a hegyek szelid hajlása; végre, hogy az illető hely évszaki hőkülönbözetei jól elütők legyenek, hogy az olvadás és fagyás processusa végbemehessen. Ez a magyarazata annak, hogy miért nincs oly sok jégár a forró, mint a mérsékelt és hideg földövön.

Európában leggazdagabb glecserekben az alpesi vidék. Számukat 3000-re becsülik. Ezek között legnagyobb az Aletsch jégár a Finsteraarhornon. A Pyrenéknben, Skandináv hegyekben és a Kaukázusban szintén találhatók, de ezek korántsem mérkőzhetnek az Alpokéval. Az Ural és Kárpátok ellenben nélkülözik ezen szép természeti tüneményt. De még az Alpokban sem szemlélhetünk oly sok és kiterjedt glecsereket, mint a Himalayában. A biafői legnagyobb az egész mérsékelt földövön, s 34 kilométerrel hosszabb az Aletsch jegesnél.

A glecserek valódi hazája azonban a sarkvidék. Itten már 300 méter magasságban is képződik jégár. Sokszor egész a tengerben fűrösztik lábaikat, míg végre a vízben uszó részek a főtörzstől elszakadva, tovább folytatják a tengeren himbáló utjokat. Melegebb vidékek alá érven, előbb hig, majd légnemű halmazállapotba mennek át s visszatérnek anyok kebelére, hogy mint soha meg nem szűnő munkásai a természetnek nedvökkel táplálják a folyókat, termékenyítsék a földet, mérsékeljék a levegőt s a föld arcának átalakításában szorgalmasan közremunkáljanak.

a javaslat paedagogiai részével foglalkozott, kiváló szellemmel, s elítéli a javaslat elvtelesen kapodásait.

Azt mondja, hogy azon alap melyen a javaslat mozog, teljesen az abszolutistikus észjárás műve mind adminisztratív, mind paedagogiai tekintetben. Világosan kimondja, hogy az ó-kori klasszicizmussal szakítani kell, mivel a közművelődés alapjai ma már nem azokban keresendők, hanem a tudományok-átalában. Szerinte a középiskolát a lyceális javaslat értelmében kellene reformálni, az 5-ik osztályig túlnyomólag osztályrendszerral, a felsőbb (6., 7., 8-ik) osztályok tantárgyai pedig a gyakorlati életpályák követelményei szerint lennének csoportosítandók. — Ivánka Imrénben keservesen küzdött a prot. ember a kormánypártival; a javaslatot azon reményben fogadja el, hogy majd a részletes vitánál javítások fognak eszközölhetők lenni. A márc. 13-iki ülést majdnem egészen Zay Adolf foglalta le; szász velleitásaival; de melyeket Tisza Kálmán ügyesen és tetszés között morzsolt szét. Tisza mellett a magyar állameszmét még senki hatalmasabban nem védte, mint Grünwald Béla, a márcz. 9-iki ülésen. A zólyomi alispán keserves tapasztalatokat tett a felvidéki panslavizmus körében, s ezen tenorból szólott hozzá az állami mindenhatóság követeléséhez. Grünwald álláspontja annyiban tiszteletreméltó, hogy ő a magyar nemzeti állameszmének rendeli alá az összes többi érdekeket, mert a magyar nemzetet csak a magyar állam mindenhatósága mentheti meg a külvilágban biztos enyészettől. Ezen nézeteinek Grünwald a „Felvidék” című jeles művében már korábban adott pozitív kifejezést. Természetes, hogy ezen alapon a protestáns autonomia védelmet nem remélhet, mert ahol az állam mindenható, ott felekezeti önkormányzatról okosan szó sem lehet. Különben a prot. autonómiának nemcsak az a nagy baja jelenleg, hogy a szászok is védelmére kelnek, hanem az is, hogy a t. ház több része a protestáns önkormányzat igazi szellemét nem ismeri, lépten nyomon-félreérti, s azért gyanuperrel hallja a protestáns szászok gyakori hivatkozásait az 179°/₁. XXVI. t. cikkre, békekötésre, nemzetközi szerződésekre. Pedig a prot. önkormányzat lényege, annak igazi eszménye az, melyet 1867-ben a sárospataki egyházkerület nyári közgyűlése megnyitó beszédében Kun Bertalan, tiszáninneni szuperintendens adott; aki azon emelkedett szellemű beszédet olvassa, lehetetlen, hogy felekezeti türelmetlenséggel vádolja azon egyházat, melynek szuperintendense mindaddig fentartandónak hirdeti a prot. egyházi és iskolai önkormányzatot, ameddig az 1848. XX. t. cz. az országgyűlés által teljesen életbeléptetett nem fog, mert védekezünk csak addig kell, míg a hatalmas magyar állam, ezen törvény szellemétől áthatottan, nem képes intézkedni. Valóban időszerű lenne ezen megnyitó beszédet újra kinyomatni s a t. ház tagjai között szétesztani; hadd látnák meg abból: mit értünk mi a valódi prot. önkormányzat alatt.

Kun Pál.

Egy jubiléus tanférfiuról.

Tekintetes szerkesztő ur!

Értésemre esett idegen lapok utján azon kedves hír, miszerint *Lichvártsik Mihály ungvári kir. tanítóképződei igazgatótanár* 25-ik évi tanárkodásának tiszteletére volt tanítványai és más tisztelői méltó örömnepélyt (jubileumot) szándékoznak rendezni, ez okból, miután az illető jubiléus tanférfiu *szemplémegei születésü* és végre miután *tanítványai közül számtalanok szolgálják megének tanügyét*, szabadjon becses lapja hasábjain ezen tanférfiunak multjából egy néhány érdekesebb vonást idézni.

E jeles tanférfiu 1821. évben született Ruda-Bányácskán, ősei és dédjei lakhelyén, mely család még IV-ik Béla alatt kapta meg a magyar nemesiséget. Atyja pap volt s mint ilyen a szomszédságban lakott nagyemlékü Kazinczy családdal a legjobb s mondhatni patriárhális viszonyban állott. Gimnasiunmi iskoláit S.-a.-Ujhelyben, akademi tanpályáját, mint ösztöndíjas papjelölt Kas-

sán, a theológiát pedig Ungváron végezte. Mint végzett papnövédek nevelőnek ment Kassára egy igen tekintélyes családhoz s ott magán házitánitással foglalkozott és pedig oly buzgón, tapintatosan és jó eredménnyel, hogy a keze alá vett tanítványával egy év alatt két nehezebb vizsgáttételnél közbe-közbe tett saját kérdései, továbbá követett tanmódszere s ebből kifolyólag tanusított ügyessége és szakképzettsége által annyira feltűnt a vizsgáló tanodai igazgatóság előtt, hogy a kassai tankerületi főigazgatóság feladatául tűzte ki magának, őt a nevelésügyének megnyerni.

Ennek folytán 1846-ban gymn. tanárnak lett kinevezve, mely minőségében kitartással és dicséretreméltó sikerrel működött egész 1849-ig. Ekkor részint *Waldstein Mária* grófnő, de leginkább pedig édesanyja kedveért kénytelen volt e pályáját egy másikkal fölvaltani, mívegből ugyanezen év augusztushavában a nevezett grófnő uradalmához tartozó *Topolya nevü községbe* rendes parochussá nevezetett ki. Ezen lelkipáztorkodási korszakából főleg azon körülmény érdemel méltó említést, hogy itt is lankadatlanul, fokozott erő és buzgalommal munkálkodott a tanügy, a népnevelés felvirágoztatásán; itt is mindig az iskola volt kiváló figyelmének, szoros gondoskodásának legkedvesebb és egyedüli tárgya, mi onnan látszik, hogy nem csupán szellemi, hanem egyszersmind anyagi áldozatokat is hozott a nevelésügy szent oltárára: *mert az iskolát, az iskolához hiánya miatt saját parochiális lakházába vitte át s miután a nép tanítványai szegény volt, a tantermet a szükséges taneszközökkel maga költségén szerelte fel s ezek kivül a tanítót két álló éven át teljes ellátásban ingyen részesítette.*

És ez áldozatok és fáradságok megis hozták ám gazdagon édes gyümölcsöket, *mert a szegénység és rendetlenségben talált iskolából nemsokára valóságos mintaiskola lett és ez elég kedves jutalom is volt a buzgólkodó és áldozatkész jubilansunkra nézve, amennyiben az ő szive és lelke egyedül ezt óhajtotta elérni.*

Hogy a népnevelés felvirágoztatásának magasztos eszméje mily mértékben foglalkoztatható e született népnevelőt működésének mindjárt első perceitől kezdve, arról eléggé tanubizonyoságot tesz maga azon tény, *hogy ő volt az, aki a mostani új irvoalvasási módszert már az 50-es években alkalmazta iskolájában és oly tőkelyre vitte, hogy valóban feltűnő és legszebb eredményeket produkáltatott a kis falusi csemetékkel.*

Igy folytatá a derék jubiléus az egyházra úgy, mint a társadalomra igazán hasznos parochusi működését 1855-ig. — 1855-ik évben, kiváló szép készségének elismerésül az *ungvári lyceumhoz theologiai tanárnak hivatott meg és pedig a legfontosabb studiumok tanszékére*, hol szintén huzamosan és elismerést érdemlőleg működött. Később mint theologiai tanár, egyszersmind az *ottani tanítóképző-intézet tanárává lett s ez állásából szakvizsgáinak letétele után csakhamar ugyanazon intézethez rendes igazgatónak nevezetett ki 1862. évben, mely minőségben mai napig is a tanügy, a népnevelés legnagyobb apostolaként és áldásosan működik.*

Tanítóképződei igazgatótanárkodása idejéből különös érdemei közé tartozik az, hogy itt lelki forró vágyát elérve, magát egészen a nevelésügynek szentelte. *Ennek élt és ennek él most is, erre áldozta mindenét, erre nemcsak szellemi, hanem anyagi javait is!* Kötelességén kívül számtalan tettet és dolgot teljesített, így a többek közt *tanítványait egyes tantárgyakra, melyek előadásáért semmi díj megállapítva nem volt: ingyen tanította.* És miért? Tisztán azon páratlan ügyszeretet és buzgóságból, hogy az egyház és társadalomnak ne egyoldalulag, de teljesen képzett népnevelőket szolgáltatson. Szóval e nagy tanférfiuról bátran elmondhatjuk: *hogy ő a felvidéki tanügynek, különösen az új módszeres fejlődésnek, örök hálára és tiszteletreméltó megalapítója. Huszonöt évi működése alatt összesen 2005 tanítványa volt, kik a hasznos különböző helyén szolgálják a magyar közérdeket.*

Méltó tehát e férfiu, hogy neki, mint a tanügy és népnevelés kedves áldozatjának 25 évi buzgó fáradozása után, személye és tetteihez képest egy vig napot, egy örömnepélyt rendezzünk.

En erősen hiszem, hogy szemplémegei tanítványai és t. kartársaim mindnyájan és örömmel ragadják meg a kedvező alkalmat s *mint tartozó hálájukat lerovandók, tömegesen fognak seregleni szeretett igazgatótanárunk tiszteletére rendezendő jubileum megüléséhez.*

S.-a.-Ujhely, 1883. évi febr. 25.

Rigán Mihály.

Különfélék.

(Az országbíró) tragikus halálának híre mélyen megrendíté városunk lakosságát is. A távirta és posta valóságos ostromnak volt kitéve két nap alatt s bármerre fordult az ember mindenütt csak a lesújtó hír taglalásával foglalkoztak. A gyászos véget ért országnagy szomorú sorsa

iránt a részvét és érdeklődés itt annyival inkább nagyobb, mert fia József, a Majláth Antal-féle birtokok örököse, most legközelebb vette át a zempléni uradalmakat s ezáltal szorosabban fűződött megyénkhez, melynek egyszersmind t. b. főjegyzője. Az országos gyász kifejezéseül fekete zászló leng a megyeházán.

(A színházügyre) vonatkozó multkori fel-szólalásunk, melyet különben is csak egy kolportált hír nyomán tettünk, nem bir komoly alappal, mert — mint illetékes helyről informálhattunk — a járási szolgabíró, kinek hatásköréhez tartozik a színi engedélyek kiadása, még márcz. hó 5-én kiadta az engedélyt Kreszányi debreczeni színigazgatónak és pedig f. áprilho végétől június 15-ig. Örülünk, hogy így áll a dolog, de még inkább, hogy a mendé mondának semmiféle alapja sincs. Ez alkalommal megemlítjük, miszerint a kínálkozó időközött mükedvelőink fel fogják használni s még e hó folytán Csiky »Stomfay család«-ját hozzák színre. A szerepek már ki vannak osztva belőle s az összeolvasó próba is megtörtént. Kíváncsian nézünk e darab elé, melyben sok fogas szerep van, de hát annál nagyobb lesz a bravour is, ha — a min különben nem kételkedünk — mükedvelőink sikeresen megbirkóznak e szerepekkel.

(Bűnügyi tárgyalás) a helybeli törvényszék előtt. Mult hó 19-én a helybeli kir. fenytő törvényszék nagyobb érdeket keltő esetet tárgyalta, mely röviden a következő: Mult év május 25-én a M. E. K. V. helybeli főmühelyébe, az u. n. gyárba két sérült vasuti kocsi vittek be javítás végett s midőn a két kocsit az illető mühely-épület elé állították, azok által több ott álló más kocsi meglöketett, minek következtében egy, az álló kocsik alatt dolgozó fiatal munkás sérülést szenvedett s néhány nap mulva meghalt. Ezen szerencsétlen esetről kifolyólag fenytő eljárás indított meg a mulasztás és vigyázatlanság kiderítése s a vétkek megbüntetése iránt, mely eljárás végre abban állapotott meg, hogy a szabályszerű vigyázat elmulasztása okából gondatlan emberölés vétségével a gyárban dolgozó egyik munkavezető és elömlunkas lett vádolva. A folyó hó 19-iki végtárgyalás azonban ezuttal eredménytelen maradt, mert a kir. törvényszék a kir. ügyész és a védőügyvédek előadásai nyomán a vizsgálatot nem látta teljesen kimerítőnek. A védőügyvéd különösen azt hangsúlyozta, hogy a szerencsétlenség nem a munkavezető és elömlunkas mulasztása, hanem a vasuti kocsi kocsitól körüli szabályok hiányosságának tulajdonítható. A pótvizsgálat megtörténte után új végtárgyalás fog kitűzteni.

(A dalárda) husvét másod napjának estéjén tartotta meg dalestélyét az Ó-Kaszinó vendéglő éttermében 30 kr. beléptidij mellett. Az élvezetes s az éjfél óráig kedélyes hangulatban folyt estélyen igen diszes közönség, — melyből a nők sem hiányoztak — vett részt. A bevétel mintegy tízenyolcz forintba ment, mely a csángók javára fordították. A dalestélyek — mint értesülünk — időről-időre ismétlődni fognak s ez bizonyos közönség tetszésével fog találkozni.

(Uj posta hivatal.) Zemplénmegye Bodrog-Olaszi községében folyó évi áprilisi 1-én új postahivatal lép életbe, mely naponként négyzseri gyalogjárat által a hasonló pályaudvarral lesz összekötve. Kézbesítési kerületbe Arbona-Zsádány, Bodrog-Olaszi és Bodrog Sára községek osztrattak be. Ezen új postahivatal az összes levél és 5 kilogramm súlyig terjedő kocsipostai küldemények fölvetelével és leadásával továbbá 200 frtig terjedő belföldi, valamint Németország, Helgoland, Luxemburg, Belgium, Franciaország és Algírja Monako, Tunisz, Németalföld, Olaszország, San-Marino, Ruménia, Konstantinápoly, Saloniki, Bajrut, Smyrna, Svájc és Alexandriába szóló külföldi utalványok, valamint 200 forintig terjedő belföldi és 75 frtig terjedő Németország, Helgoland, Svájc és Luxemburgba szóló utalványok fölvetelével és kifizetésével lesz megbízva.

(A király) Nemes Lajos zemplénmegyei tanfelügyelőnk a népoktatás előmozdítása körül szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

(Az érsekújvári) önkéntes tüzoltó-egylet f. évi rendes közgyűléséből a városunkat mult évben ért árvízveszély alkalmából legfelsőbb elismerésben részesült ifj. Farkas Lajos egyleti főparancsnoknak s az ezüst érdemkereszttel kitüntetett Csorba András egyleti építésznek — parancsnoksága után — írásba foglalt üdvkivánatát küldötte.

(A hazatérő csángó) testvérek első csapata ma reggeli 9 órakor érkezik ide külön vonattal, mely 600 személyből áll. Étellel és itallal való ellátásukra városzerte gyűjtés eszközöltetett; minden egyen egy kenyeret, egy nyolczdrécskilo szalonnát s ezenkívül minden férfi még egy félliter bort is fog kapni. A gyűjtés oly szép eredményű, hogy még a második transport is részesül némi ellátásban. A bizottság, mely a haza települöket fogadja 24 tagból áll, élén id.

Farkas Lajossal. A vasuti állomásnak lobogókkal való földszítése már előre meg volt határozva s a fogadtatásnál Mányi Lajos zenekara ingyen működik közre. A csángók itt mulatása csak 26 percnyi időtartamra terjed, valószínű azonban, hogy a főnök szíveségéből ez 20 perczzel megfog tolatni.

(A színház) megnyitása alkalmával történt három előadás összesen 2331 frtot jövedelmezett, melyből levonva a kiadást s a csángók javára adott harmadik előadás jövedelmét, a város javára 613 frt 70 kr. tisztán maradt.

(A felső-zempléni) helv. hitv. egyházkerületben a Laky András elhalálása folytán megüresedett esperességre nagyt. Kálniczky János mihályi lelkész választott meg.

(Sáros Nagy- és Kis-Patak) városok egyesítését a belügyminisztérium közelebb jóváhagyta s az egyesítés a napokban tényleg végre is fog hajtani.

(Gyászhir.) Nemes Lajos kir. tanfelügyelőt és családját sulyos gyász érte. Egyetlen 7 éves kis leánya f. hó 26-án hosszas szenvedés után elhunyt. Az elköltözött kis angyal földi maradványait az a. szántói sirkertben tették örök nyugalomra.

(A szomszéd) Abaujmégyében; különösen Kassa vidékén a Hernád kiáradt s nagy pusztítással tetemes károkat okozott.

(Megyénkbeli) Hoporty községet, mely a a vízáradások miatt elpusztult, a f. évi 11201. sz. belügyminiszteri rendelet megszüntetése mondotta ki s megengedte, hogy saját határa területén az u. n. Sóstó pusztá mellett, »Sóstófalva« elnevezés alatt új községgé alakulhasson.

(»Hittani akadémia.«) Meg ne ijedj édes olvasóm e »macskakörmök« közzé szorított czimnek fából készült vaskarikaságán; nem mi találtuk azt fel, de három »akadémiai növendék«, kik lapunk mult számának a helybeli rabbi-iskolára vonatkozó közleményére egy nyilatkozat-félt küldtek be szerkesztőségünkhez, melyben az a legérdekesebb, hogy a három akadémikus önmagát czáfolgatja; amennyiben éppen saját tudósításuk alapján készült újdonságunk pár tételnek megdöntését czélozzák. Kuriozumképpen — mert ily gyermekközzel komolyan nem állhatunk szóba — közöljük itt beküldött újdonságukat s mindjárt reá a czáfolatot is, gondolatmenetük és szöfűzésüknek épségben hagyásával, de közöljük leginkább azért, mert ugy vesszük észre, hogy e három gyermek-maszk mögött oly veteránok állanak, kik a »hittani akadémia« dédelgetését elébbvaló dolognak tartják, mint a valódi ismeretekhez vezető s ez időszert több jeles tanerővel rendelkező nyilvános izr. iskoláét. A három akadémikus beküldött értesítése így szól:

»A s.-a.-ujhelyi rabbi iskola f. hó 15. fényesen ünnepte a végtelen Talmud egy lényeges része befejeztét, mely alkalmával ezen iskola növendékei vezérök s tanárak a helybeli izr. egyház főrabijára iránt, hasonlíthatatlan tiszteletet és szeretet, félre nem ismerhetően fejezték ki. Az ünnepély kezdetét képezte az izr. iskolaépület fényárasztó kivilágítása, melynek diadalokapuján ott csillogott méltóztatik tehát, ha e tárgyban ragyogó üdvözlési tábla. A főtisztelő rabbi — mely mindjárt jövele után, tanítványaihoz intézett s megújított éljenekkel kísértett beszédet tartott — szünni nem akaró éljen kiáltással fogadtatt. A nagyszerű ünneptor folyamában kiűntették magukat, szép fekölt alkalmoszonokaitál által, a tályai születésű Rozenbaum M. Ch. s Lieberman Jakob urak. Poharat üritette, jelesen alkalmazott szavak mellett, ezen intézet felvirágzására Friedlieber Albert ur, ugyszintén Deutsch Herman ur. Ejjelutáni két óraker távozott az ünneplő társaság, zájós s lelkesedett éljenzéssel. Elismerést érdemel Grosz Armin ur az ünnepély nagyszerű rendezéséért. S.-a.-Ujhely, 1883. márczius 18.«

Az erre szóló dementi pedig ugyanazon akadémikusok által beküldve, a következő:

»Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja 12. számában (a s.-a.-ujhelyi rabbi képző iskola) feliratával egy cikk jelent meg, mely fölötté homályos képen jellemző említtet iskolának szellemét, működését és egész létét. Megengedni méltóztatik tehát, ha e tárgyban szót emelni, s a T. Szerkesztő urnak valamint a t. cz. olvasóközönségnek is, e delog mibenlétéről kellő felvilágosítást szerezni bátrak vagyunk.

Mindenek előtt és mindennek fölött, meg kell jegeznünk hogy a fönnevezett iskola nem egy tulajdonképeni rabbi képző iskola, hanem egy egyszerű, hittani-academia, melynek élén a minden irányban hazafias Löv Lázár a helybeli főrabbi ur áll; ennél fogva tehát, ennek az intézetnek — ha van is hivatása rá — mégsem főczélja a rabbinosra való kvalifikálás.

És most legyen szabad a megjelent cikk lényegére reflectálnunk. Nevezett cikknek két főpontja van: annak első pontja azon panaszok, hogy ezen iskolának növendékei részéről egy ünnepély rendeztetett a nélkül, hogy a hazafiai szellem is megtalálta volna nyilatkozási módját, »annak másik pontja megint, azt hangsúlyozza, hogy ennél az intézetnél »a kellő tanerő hiányos.« Ez az egész a mi e cikkben foglaltatik, mely ellen azonban a Tekintetes Szerkesztő urtól ismételtlen engedelmet kérvén, határozottan tiltakozunk kell; mert mi az első pontját illeti, ki kell jelentenünk, hogy igen is ezen ünnepély alkalmával a honfiai szellem és a haladásnak jelei, minden lépésnél észre voltak vehetők. Imhol, itt vannak Friedlieber Albert és Deutsch Hermann urak, kik ezen ünnepélynek tanui voltak, kik hosszantartó beszédekben e fölötti megelégedésük s elismerésüket kifejezték, nem bírvan eléggé dicsérni a h. »ulókat, mivel ezek meggyőződésük szerint, a mai civilizált s felvilágosult évszázad kívánalmainak teljesen megfelelnek. Mi pedig a cikk másik pontját illeti, azt hiszem, hogy a fön mondottak után, kétség sem merülhet fel azon, hogy az szintén tévedés alapul, mert az olyan intézetnek, melynek növendékei a

korszellemmel egy téren haladnak és honfiai kötelességüknek eleget tesznek, ott a tanerő hiányosságáról szó sem lehet. S.-a.-Ujhely, 1883. márcz. hó 28.

Alázattal
Lieberman Jakob,
Rosenberg Hermann,
Rosenbaum M. Ch.,
növendékek.

Nem kísérjük csillagokkal e nyilatkozatot, melyben kereken megtagadják az itteni »rabbi képző iskola« létezését, holott éppen maguk neveztek el annak. Hogy pedig a kérdéses ünnepélyen a »honfiai szellem és haladásnak jelei minden lépésnél észre voltak vehetők,« szintén csak olyan r. á = rá, fogd rá, mert ha ugy lett volna, bizonyosan az ünnepély tartásáról szóló értesítésükben is tettek volna erről említést, holott az egy árva betűvel sincs jelezve s így egész jogosan apostropháltuk érte a tisztelt »akademiát« és ünnepély rendező korifeusait s ezt tenni fogjuk jövőre is, mert hát tudják meg a nagyreményű ifju oraságok, hogy a hazafias ébrentartására ügyelni nekünk áll kötelességünkben s ha mi ebben hiven és részrehajlás nélkül eljárunk, arra nem az a felelet: hogy czáfolatot irjanak, de igen is, hogy a jóakaratu figyelmeztetésért ka laplevéve mondjanak köszönetet.

Irodalom.

(Előfizetési felhívás a »Pesti Hirlap«) ápril-juniusi folyamára. Az új negyed közeledése alkalmából a »Pesti Hirlap«-ot olvasóink további szives figyelmébe ajánljuk. Azok maradunk akik voltak: előharcosai az igazságnak, melyet pártoktól és kormánytól teljesen független állásunknál fogva megmondhatunk jobbra és balra egyaránt. Senki más érdekeit nem szolgáljuk, mint a nagy közönséget, melynek összesége a nemzet. Erős magyar nemzeti álláspontunkat, szabadelvűségünket, minden felekezet és társadalmi osztály iránti részrehajlatlanságunkat ismeri a közönség. Bizalma, melylyel kitüntetett, arról tanuskodik, hogy a nemzet zömének érzelmet tolmácsoljuk. Elég azt mondanunk, hogy a »Pesti Hirlap« meg fog felelni e bizalomnak a jövőre is, ugy politikai magartása, mint tartalmassága által. Vezércikkeinket Bekics Gusztáv, Eötvös Károly és Törs Kálmán, kitűnő publicistáink írják. »A t. Házból« című rovatban, melyet oly gyorsan megkedveltek olvasóink továbbra is Scarron fog írni a parlamenti ülésekről. Tárzarovatában naponként két-három, gyakran négy, jobbadára eredeti tárczatickeket közöl a »Pesti Hirlap«. Állandó tárczairóink sorába tartoznak: Jakab Elek, Könyves Tóth Kálmán, Kürthy Emil, Mikszáth Kálmán, Radó Antal, Sziklay János, Tóth Béla, Várady Antal. Frankenburg Adolf jelles tollu írónk ezuttal szintén a »Pesti Hirlap« tárczarovatját fogja gazdagítani közleményeivel. A világvárosokból a »Pesti Hirlap« számos eredeti tárczatickeket küldött és hetenkint több tárczalevelet közöl. Berlini levelezőnk: Tábori Róbert. Párisi levelezőnk: Arányi Miksa. Londoni levelezőnk: Kácsér Lipót. Chicagói levelezőnk: Sárkány Farkas. Közgazdasági rovatunk tartalmasságát és változatoságát rég óta méltányolják olvasóink. Azon leszünk, hogy a gazda-közönség továbbra is föllelje benne mindazt, ami érdekli. A »Pesti Hirlap« naponként két teljes iven, vasár és ünnepnap harmadfél-három iven, képekkel és zenemlékekkel jelenik meg. A »Pesti Hirlap« szerkesztősége: Borostyáni Nándor, főszerkesztő. Dr. Kenedi Géza, felelős szerkesztő. A »Pesti Hirlap« előfizetési ára: Apr.—decz. 3/4 évre 10 frt 50 kr. Apr.—sept. 1/2 évre 7 frt. Apr.—jun. 1/4 évre 3 frt 50 kr. Egy óra 1 frt 20 kr. A »Magyarország« és a »Nagyvilág« képes hetilappal együtt: Apr.—decz. 3/4 évre 15 frt. Apr.—sept. 1/2 évre 10 frt. Apr.—jun. 1/4 évre 5 frt. Egy óra 1 frt 70 kr. Előfizetése a hó bármely napján elfogadhatnak. Az előfizetési pénzeket legczélyszerűbb postautalványval a kiadóhivatalba küldeni, ily czim alatt: A »Pesti Hirlap« kiadóhivatalának, Budapest, nádor-utca 7. szám. Mutatványszámokat szivesen küldjünk ingyen a kiadóhivatal. Légrády testvérek, a »Pesti Hirlap« kiadó-tulajdonosai.

(Mehner Vilmos budapesti könyvkiadónál)

ujabban megjelentek s hozzánk beküldtek a következő füzetes vállalatok. »Népszerű orvosi tanácsadó, vagy házi lexikon az egészséges és beteg emberről.« (24—27 füzetek.) Mint az előtűnk fekvő füzetekből is látható. dr. Ziffer Károly budapesti gyakorló orvos hangya szorgalommal gyűjté össze mindazt, ami az orvosi tudomány népszerűsítéséhez szükséges. Nálunk, hol aránylag kevés az orvos s a hol a nép bajával igen gyakran vezetőihez: jegyzőhöz, tanítóhoz, paphoz, gazdatiszthez stb. fordul, e mű megbecsülhetlen kincs. A most előtűnk fekvő füzetek (hogy csak pár dolgot említsünk) a sipolylyal, soványodással, sülylyel, szaglással, szájbajokkal, szappanokkal, nyakbajokkal, nehány mérgezéssel, a szérgészé apólasával, a szívvel, annak bajjaival, szüléssel, tályogokkal, több honi fűrdővel stb. foglalkoznak. Az egész mű 250 ábrával s 16 táblával jelen meg. Egy füzet ára csak 30 kr. A füzetekhez olajnyomatu jutalomképek is járunk a kik a művet füzetenként is megveszik. 10 frttér juthatnak Petőfi diszkiadású összes költeményeihez, melynek ára különben 16 frt. — Ugyancsak Mehner Vilmosnál jelent meg az »Általános magyar-francia szakácskönyv« 17. 18. 19. füzete. E mű 24 füzettel egészen megjelent, 400 képpel, 24 szinnyomatu külön műemlékkel, s egy szinnyomatu czimlappal. A rendkívüli jutalmak (olajnyomatu diszkiadás) ezen füzetekhez is járnak. A matu képek, Petőfi diszkiadás) ezen füzetekhez a rendkívüli jutalmak, s az említtet képek, hanem az is, hogy az ételek a magyar viszonyokhoz, mindenütt kapható magyar terményekhez s termékekhez vannak szabva s hogy a szerző tekintettel volt a kevéstagból álló családok igényeire is. Ajánljuk e vállalatokat t. közönségünk szives figyelmébe. Megrendelhetők az elől említtet kiadónál, (Budapest, papnövelde utca 8) s minden hazai könyvkereskedőnél s könyvgyűzőknél.

(A »Magyarország« és a »Nagyvilág«) kitűnően illusztrált és nagybecsű költeményeket hozó képes lapunk márczius 25-iki száma következő nagyerdekű tartalommal jelent meg: Szóvegy: Vargyas Endre, györmeyei tanfelügyelő. (Életrajz.) — Örök szerelmem. (Költmény.) Reviczky Gyulától. — Mácsik, a nagyregény. Mikszáth Kálmán regénye. (Folytatás.) — Asszonyok Krisztus sirjánál. — Jeruzsalem és a szent sir temploma. — Az ördög. Irta Tóth Béla. — A nő születésnapja. Irta Kürthy Emil. — Sarah grófnő. Ohnet György regénye. Fordítja Sziklay János. (Folyt.) Abafi Mihály asztala. (Miveldéstörténelmi vázlat.) Bazsányi Miksától. — A Kemény Zsigmond pezsgője. — Az új császári palota Bécsben. — Chicagói képek. Sárkány Farkastól. — Tárzalevel a német fővárosból. Tábori Róberttől. — A szép nem Keleten. — Magyar és külföldi irodalom. — Hírek. — Halálhírek. — Szerkesztői üzenetek. — Heti naptár. — Képek: Vargyas Endre. (Arczkép.) — Jeruzsalem és a szent sir temploma. (2 képpel.) — Asszonyok Krisztus sirjánál. — Kép a

ezte. Mint
Kassára
nagán házi-
gón, tapin-
keze alá
nehezebb
ítványavali
érdései, to-
kifolyólag
által any-
óság előtt,
feladataul
nek meg-
nárnak lett
és dicsé-
ig. Ekkor
leginkább
t e pályá-
ugyanezen
uradalmá-
des paroc-
kodási kor-
mel méltó
kozott erő
gy, a nép-
az iskola
skodásának
nan látszik,
yszersmind
súly szent
ánya miatt
után a nép
szükséges
fel s ezen-
ban ingyen
egis hozták
a szegény-
nemsokára
edves juta-
sz jubilan-
és lelke
sának ma-
alkoztatható
indjárt első
bizonyoságot
aki a mos-
es években
vitte, hogy
t produkál-
z egyháza
s parochusi
kivaló szép
lyceumhoz
ig a legfon-
huzamosan
ésőbb mint
ésőbb mint
tani tanító-
szakvizs-
m intézet-
évben, mely
nevelés leg-
dik.
sa idejéből
itt lelki
nevelésügy-
post is, erre
emi, hanem
l számtalan
bbek közt
előadásáért
en tanította.
szerzetet és
rsadalomnak
épnevelőket
uról bátran
gynek, külö-
k hálára és
vi működése
kik a haza
közérdekét.
eki, mint a
ának 25 évi
tetteihez ké-
rendezéünk.
nmegeyi ta-
és örömmel
mint tartozó
ak sereglenni
rendezendő
n Mihály.

ak hire mé-
is. A táv-
volt kiteve
ember min-
foglalkoztak.
omoru sorsa

„Sarah grófnő“ című regényhez. — Chicagói képek. (4 kép.) — Az új császári palota Bécsben. — Előfizetési ára: Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. — A „Pesti Hírlap“ politikai napilappal együtt: Egész évre 20 frt, félévre 10 frt, negyedévre 5 frt, egy óra 1 frt 70 kr. — Mutatvány-számok ingyen és bérmentve küldetnek a kiadóhivatal által.

(Az „Ország-Világ“) husvétli száma valóban a legkínzóbb dolgozatok tárháza, képeit illetve egy nem nagy számú, de annál becsesebb képgyűjtemény. Ifj. Ábrányi Kornél folytatja jellemrajzait, melyek már eddig is oly nagy feltűnést keltettek az írói és művészi világban s a melyeket oly remekül csakis ő tud megírni. E számban Berczik Árpádról ír, kinek arc képe is díszíti a lapot. Benőfy Soma a régóta hallgatóság lángelkű magyar költő „Szttya nefelejtsek“ cím alatt hazafias költeményt ad. Mészáros István „Kis jószág“ című elbeszélését kezdi meg, melynek folytatását valóban nagy érdeklődéssel várjuk. A szó szoros értelmében remek cikkek ifj. Ábrányi Kornél „Az első magyar alapítók“ című cikke. Ez egy egész történet és egy egész regény. Történet, mert mind való, amit benne megír. regény s hozzá szép regény, mert úgy van megírva. Sienkiewicz Henrik „A falu jegyzője“ című novellájának folytatásával és Relle Iván tárczájával a nagyobb dolgozatok véget érnek e számban. Képeiről csak azt írjuk, hogy kedvünk volna mindegyiket kivágni és keretbe foglalni. Különösen a keresztől levéltől (a híres Rubens nagy hírű festményének kitűnő másolatát), mely valóban minden szalon díszére való. Pompás képek az „Első szemle“ (gyönyörű idyll; erdő-szél, szarvasokkal) a „Pálya végén“ kimustrált katonalovak, amint az ekét húzzák. Mily egyszerű és mégis mily hangulatos kedves genre-kép: a „Golya hozta“ című. Érdekes képek az állatvilágból, melyek egyszersmind a közzétartás ismertek gyarapítják: aylesbury kacsák és toulousi ludak. (2 képpel.) Apró rovatai a szokott lelkiismer-

retességgel, ügybuzgalommal és szakismerettel szerkesztvők. Rejtvény rovata bő és változatos. Az új évnegyed elején melegen föl hívjuk e kitűnő s a magyar képes lapok közt pártatlanul álló lapra, melynek előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, évnegyedre 2 frt 50 kr. Előfizetheti Wilckens és Waidl kiadóknál Budapest, Koronaherczeg-utca 3. sz.

Nyilttér.

— E rovatban közöltékért nem felelős a szerkesztőség. —

1883-iki friss töltésű szolyvai, polenai és luhi Erzsébet ásványvizek

diszesen kiállított üvegekben megrendelhetők:

Munkácson és Nyiregyházán a központból. a fiókraktárból.

Marsalko Károly,

Munk. urad. ásv. vizek bérleje.

4—10

MATTONI-féle BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás. Hunyady Mátyás-forrás, Szt. István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványvíz-kereskedésben.

3—15.

Szerkesztői üzenetek.

D. A. L.-Bénye. A kérdéses röpiratról mindjárt megjelenése után volt szó lapunkban s így most nem volna helyén azt újra bolygatni. Külömben köszönet a szives figyelemért.

H. Y. Helyben. Szivesen köszöljük, de kérjük h. nevét velünk tudatni, miután e nélkül semmit sem tehetünk közlé. Ez elfogadott szerkesztői elv az egész világon.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORÚTH ELEMER.

Főmunkatárs: FARKAS BERTALAN.

HIRDETMEÉNYEK.

P. 2182. sz.
1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint csődbíróság közhírré teszi, hogy néhai Stépán Ágoston csődtömeget képező s a morvai 47. 95. és 133. sz. telekjegyzőkönyvekben foglalt ingatlanokra, melyek közül a morvai 47. sz. tjk. nyvi ingatlan kiküldötti ára 9 frt 50 kr., a morvai 95. sz. tjk. nyvi ingatlané 595 frt és a morvai 103. sz. tjk. nyvi ingatlané 98 frt, — az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi májushó 23-ik napján délelőtti 10 órakor Morva községében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kiküldötti áron alól is eladati fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az egyes ingatlanok becsárának 10—10% -át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött csődbiztos kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a csődbíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

Kelt S.-a.-Ujhelyben a kir. törvényszéknek mint csődbíróságnak, 1883. évi márcz. hó 20-án tartott üléséből.

Képes Károly.
kir. törvszéki h. elnök.

Kapy Lajos.
kir. törvszéki h. jegyző.

TK. 815. szám. bead. 1883. február 11-én.

Árverési hirdetmény.

A satoralja-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Csabala János meglecezi lakos végrehajtható id. Buzinkai Mihály gerendai lakos végrehajtható szennedő elleni végrehajtható ügyében, a végrehajtható részére megítélt 62 frt 6 kr. tőkekövetelésnek s ettől 1881. évi májushó 22-ik napjától járó 6% kamatoknak, 17 frt 75 kr. perbeli, 5 frt 53 kr. végrehajtható már megállapított, valamint jelenlegi 6 frt 80 kr. ban felmerült költségeknek kielégítése végett, a végrehajtható árverés a gerendai 13. sz. tjk. nyben A. I. 1—33. sorsz. a. foglalt 6% -ad volt urbéri bel- és külbirtokból, 1/8-ad részben id. Buzinkai Mihályt illető s 714 frt becsértékű ingatlanra elrendeltetvén, annak megtartására határidőül 1883. évi májushó 21 napjának d. e. 9 órája Gerenda községe házához kitűztetett.

Miről is az érdeklettek azzal értesítettek;

- 1) hogy a megállapított kiküldötti ár 714 frt;
- 2) hogy a fent megjelölt ingatlanok ezen csupán egy árverési határnapon a kiküldötti áron alól is el fognak adatni;
- 3) hogy árverezni kívánók tartoznak a kiküldötti árnak 10% -át vagyis 71 frt 40 kr. készpénzben vagy óvadékképes papírban bánatpénzkepen a kiküldötti kezéhez letenni;
- 4) vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és

Árverési hirdetés.

A m. kir. vallás és közokt. miniszterium f. évi 8167. sz. rendelete alapján közhírré tétetik, miszerint a vallásalaphoz tartozó zemplénmegyei Bazsi Pusztá (Tisza-Lucz mellett) 1426 ¹¹²⁴/₁₂₀₀ hold kiterjedéssel f. évi október 1-től kezdve 1892. évi szeptemberhó 30-ig, tehát 9 évre zárt ajánlatok mellett bérbe fog adatni.

Az árverés Budapesten a m. kir. vallás és közokt. miniszteriumban fog megtartatni, hová a zárt ajánlatok, **a fentisztelet miniszterium segédhivatali igazgatóságához f. évi áprilhó 17-ik napja déli 12 óráig benyújtandók.** Az 50 kros bélyeggel és 1430 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokban ki kell jelenteni az ajánlat tevőnek, hogy a bérleti feltételeket ismeri és azokat elfogadja. A bérleti feltételek a fentisztelet miniszteriumban, a mislyei főtisztviségnél és a sajlódi kasznárságnál a hivatalos órákban megtekinthetők. — A zárt ajánlatok felbontása bizottságilag fog megtörténni.

Árverésben részt nem vehetnek: kiskorúak, bünyfenítő eljárás alatt állók és olyanok, kik bérleti, vagy vállalkozási viszonyból az alapítvánnyal perben állanak.

Mislyén, 1883. márcziushó 23-án.

Kir. közalap. ker. főtisztviség.

1—3

Nyomatott S.-a.-Ujhelyt, a „Zemplén“ gyorssajtóján.

pedig az első 1/3-adát az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a második 1/3-adát ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt, az utolsó 1/3-adát ugyanazon naptól számítandó 90 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. törvényszékhez intenzó két példányt és két felzetten szerkesztendő letéti kérvény mellett a s.-a.-ujhelyi kir. adó mint letéthivatálnál leznetni;

5) hogy a jelen árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi hivatalánál, valamint Gerenda községe előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1883. évi február 28. napján tartott üléséből.

Sziráky. kir. törvényszéki jegyző.

Br. Fillenbaum. kir. törvényszéki elnök.

Vég. 99. sz.
1883.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó a s.-a.-ujhelyi kir. jbiróság 1224/83. sz. végzése folytán ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. e. f. törvényszék 1402/1883. számú végzése által Fischer Lipót és neje ellen, Engländer Dávid részére 600 frt követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás folytán bíróság lefoglalt s 318 frtra becsült házi butorok sat.-ból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis S.-a.-Ujhelyben alp. lakásán leendő eszközésére határidőül, mégpedig az együttes végrehajthatók, foglaltatók és felül foglaltatók javára is (ha árverési joguk van) 1883-ik évi áprilishó 5-ik napjának délutáni 2 órája kitűztetett, melyhez a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, szükség esetében becsáron alul is eladati fognak.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1883-ik évi márcz. hó 27. napján.

Geőze Andor.
kik. bir. végrehajtó.

V. 54. sz.
1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gálszécsi kir. járásbíróság 319/p. számú végzése által Teitelbaum Israel végrehajtható javára Horváth József és neje ellen 166 frt 07 kr. tőke, ennek 1880. év júliushó 6-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 58 frt 23 kr. perköltés és hírlap hirdetési követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtható alkalmával bíróság 12/III. foglalt és 400 frtra becsült négy jámos örkörből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladnak.

Mely árverésnek a fenebbi 1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Izsépen alpereseknél leendő

eszközésére 1883-ik év áprilhó 9-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladati fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kitűztendő.

Keit Gálszécsen, 1883-ik évi márcz. hó 28. napján.

Marszó Pál.
kir. bírósági végrehajtó.

Polg. 2703/1883.

Árverési hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint csődbíróság részéről közhírré tétetik, miszerint a néhai Fuchs Katharina volt tokaji bej. kereskedő hagyatéki csődtömegehez leltározott kész, nagyobb részt téli férfi öltönyök, posztó kelmék, bolli felszerelések, butorok és egyéb ingóságok Tokajban a fő utcazi 306—307. sz. házban lévő bolthelyiségben s illetve lakásban 1883. évi ápril 9-ik s következő napján mindenkor reggeli 9 órakor a csődbiztos által megtartandó nyilvános bírói árverésen el fognak adatni.

Kelt S.-a.-Ujhelyben a kir. törvényszék mint csődbíróságnak, 1883. évi márcziushó 20-án tartott üléséből.

Br. Fillenbaum. kir. tszéki elnök.

Sziráky. kir. tszéki jegyző.

Árverési hirdetmény.

Sztropkó mezővárosában az összes italméresi jog, az ehhez tartozó nagyvendéglő helyiséggel és korcsma épületekkel, folyó évi áprilhó 30-án délelőtti Sztropkón tartandó árverésen, 1883. évi október 1-től bezárolag 3 évre a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni. Az árverési feltételek alulírott-nál Homonnán megtekinthetők.

Lukovics Géza.
ügyvéd.

2—2

Lakás bérbeadás.

A Bohus-féle házban (pataki-utca) 2 utcazi és egy udvari szoba; egy meleg és egy hideg konyha; pincze, kert és speis, Szent-György naptól kiadó. Értekezhetni Klein Mórícznál, Pappor 220. szám alatt.

S Á T O R A L J A - U J H E L Y B E N .

Hirdetmény.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséget, miszerint: a

◀ **czim- és műfestészeti** ▶

szakmában vágó munkákat felvállalok, u. m. templom-, oltárok, tükör- és képrámák ujonnan aranyozására, továbbá: mindennemű emlékkövek és oszlopokra; ügyvédi, vendéglői, kereskedői czim-táblák, fára, üvegre, köre, bádogra stb. való festésére; végre a legfakóbb színű olajfestésű képek eredeti színre való visszaállítására, valamint gipszfigurák előbbi színre való visszaállítására és azok vörös réz, valamint aranyali befestésére.

▶ **Kivánatra minták láthatók.** ▶

Bővebb értesítést nyerhetni a „Zemplén“ könyvnyomdájában.

A n. é. közönség mielőbbi becses megrendelését elvárja tisztelettel

Sztrahe József, műfestő.

4—6

F Ö U T S I K S Z Á M